

Κερασ. Τραπ. Χαλδ. Ἐχει τὴν αἰτία τον, εἶναι φεγαδιασμένος Χίος. Συνών. ἀφορμή. **β)** Πάθος, νόσημα, ίδια χρόνιον ἡ λανθάνον "Ηπ. Πελοπν. (Λακων. κ. ἀ.) Πόντ. (Κερασ. Οἰν. Τραπ. Ταλδ.): Πές μου, γιατρέ, κι ὅδηγα μου τ' ἔναι ἡ αἰτία μου; Λακων. Ἀσ' σὰ πολλὰ τὰ ντᾶρτα ἔχτέθεν τὴν αἰτίαν (ἀπὸ τὰ πολλὰ ντέρτια, ἦτοι βάσανα, ἀπέκτησε κτλ.) Χαλδ. Ἔγενον μουν μὲ τὴν αἰτίαν αὐτόθ. Ἐξέγκεν τὴν αἰτίαν ἀπολάν' ἀτ' (ἐθεραπεύθη. ἔξέγκεν = ἔξέβαλε) αὐτόθ. Ἔξωδεψα πολλὰ 'σοὶ γιατροὺς καὶ 'κ' ἐπόρεσα νὰ χάρω ἀπολάν'-ι-μ' τὴν αἰτίαν Κερασ. Τραπ. Χαλδ. || Γνωμ.

'Οποχει αἰτιὰ καὶ κρύβεται μὲ τὴν αἰτιὰ πηγαίνει Λακων. Πβ. αἰτιάρις. **3)** Αἰτίασις, κατηγορία σύνηθ. καὶ Πόντ. (Κερασ. Χαλδ.): *Mi oīkō' iūia Mākēd.* 'Σ ἐμέν αἰτίαν μὲ εὐρήκ' (μή με αἰτιᾶσαι) Κερασ. Χαλδ. *Ntō aītīan nā eūrēkh' s̄* ἐσέν, ἐσύ τιδὲν κακὸν 'κ' ἐποίκες με! (τί αἰτίαν νὰ εῦρω εἰς ἐσέ, σὺ δὲν μοῦ ἔκανες κάνενα κακὸν) αὐτόθ. 'Η σημ. καὶ ἀρχ. Πβ. Θουκ. 1,66 «τοῖς Ἀθηναίοις καὶ Πελοποννησίοις αἰτίαι αὗται προσεγέγενηντο ἐς ἄλληλους» καὶ 1,146 «αἰτίαι αὗται καὶ διαφοραὶ ἐγένοντο ἀμφοτέροις».

αἰτιάρις ἐπίθ. Πελοπν. (Ηλ. Λακων.)

'Εκ τοῦ ούσ. αἰτιά καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ.-άρις.

1) Ἀσθενικός, φιλάσθενος, ίδια φθισικός Λακων. Συνών. ἀρρωστιάρις. **2)** Οἰονεὶ διητῶν αἰτίαν πρὸς φιλονικίαν, φίλερις Πελοπν. (Ηλ.).

αἰτιασμένος ἐπίθ. τιασμένος Ηπ. Πελοπν. (Ηλ. Λακων.)

'Εκ τοῦ ἀρχ. θ. αἰτιάζω.

1) Ο ἔχων ἐν ἑαυτῷ αἰτίαν, νόσον λανθάνουσαν καὶ δὴ φθίσιν ἐνθ' ἀν.: Ἡταν αἰτιασμένος καὶ πέθανε Ηλ. **2)** Ο ἔχων ἀτελῆ σωματικὴν ἀνάπτυξιν Πελοπν. (Λακων.) Πβ. παθιασμένος.

αἰτιζω Κορσ.

Τὸ ἀρχ. αἰτιζω.

Ζητῶ νὰ λάβω.

αἰτικα ἐπίρρ. ἀμάρτ. ἀέκα Πόντ. (Αμισ. Οἰν.)

'Εκ τοῦ ἐπιθ. αἰτικος.

Τοιουτορρόπως ἐνθ' ἀν.: Σάν τιλα τρέσεις ἐσύ, ἀέκα νὰ τρέσῃ καὶ ἡ τύχη μου (ὅπως τρέχεις σύ, οὕτω νὰ τρέχῃ καὶ ἡ τύχη μου). 'Εκ παραδ. Οἰν. Συνών. ἔτσι.

αἰτικος ἀντων. Πόντ. (Κερασ. Οφ. Τραπ.) ἀγίτικος Πόντ. (Κερασ.) ἀίτ'κος Πόντ. (Σούρμ. Τραπ.) ἀέκος Πόντ. (Οἰν.) ἀίκος Πόντ. (Αμισ. Κερασ. Οἰν. Οφ. Τραπ. Χαλδ.)

'Εκ τοῦ ἀμαρτ. ἀούτικος παρὰ τοῦ ἀοῦτος (ιδ. ούτος) ἀντικατασταθέντος δλοκλήρου τοῦ -ούτικος διὰ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ίτικος. Ιδ. "ΑνθΠαπαδόπ. ἐν Λαζαρ. 41 (1929) 25.

Τοιούτος ἐνθ' ἀν.: 'Αέκος είσαι Οἰν. 'Αέκον λόγος λέχεται; (τοιούτος λόγος λέγεται;) αὐτόθ. 'Αίκος κι ἀίκος ἄθρωπος ἐρθεν αὐτόθ. 'Αίκα λόγα Τραπ. Χαλδ. 'Αίκα κι ἀίκα είλταν Τραπ. Καὶ ἔνα δύο ἄλλα ἀίκα ἄμον τὸ εἴτεν, ὑστερα ἐσκάλωσε νὰ φονρκίζ' καὶ τρώῃ ἀτα (ἀφοῦ είτε καὶ ἔνα δύο ἄλλα τοιαῦτα, ὑστερον ἥρχισε νὰ τὰ πνίγῃ καὶ νὰ τὰ τρώῃ. 'Εκ παραμυθ.) 'Αμισ. || Φρ. 'Αίτικα τοῦ ἀίτικα, τύερα μάγνα (ώς κατακλείς λόγου. Συνών. φρ.

αὐτὰ ποῦ λέσ, φίλε μον) "Οφ. || Παροιμ. φρ. 'Αίτικα χαβάλλα, χαψία μὲ τὰ τδιφάλλα (τοιαῦτα ὑποθέσεις τοιαῦτα ἀποτελέσματα ἔχουν) αὐτόθ. Τ' ἀίκα ἀίκα ἔχ' νε (ἐπὶ τῶν φυσικῶν ἐπακολουθημάτων κακῶν πράξεων) Χαλδ. 'Σ ἀίτικο χαλκὸ ἀίτικα λάχανα ψήντανε (εἰς τοιαῦτην χύτραν τοιαῦτα λάχανα ψήνονται. "Εκαστος κατὰ τὴν ἀξίαν του τυγχάνει τῶν τιμῶν) "Οφ. || 'Άσμ.

'Εμὲν 'σ ἐσὲν ποιός ἐστειλεν ἀίκα 'κ' ἐθυμέθεν, μόνον ἐμέναν είπε με τὴν 'ψήν ἀτ' ἐπαρ' 'κ' ἔλα Κερασ.

'Ἄλι ἐμέν, μαννίτσα μου, ἄλλο 'κ' είδα ἀίκον, τὸ κρεββατόπο μ' εὔκαιρον, τὸ μαξιλλάρ' καρίτ' κον (καρίτ' κον = ἔρημον) Χαλδ. Συνών. τέτοιος.

αἰτιον τό, λόγ. κοιν. αἴτιον βόρ. ιδιώμ. αἴτιος Ιων. (Σμύρν.)

Τὸ ἀρχ. ούσ. αἴτιον.

1) Αἰτία, ἀφορμή λόγ. κοιν. : 'Εγίνης τὸ αἴτιον τοιαὶ ἐζήμιωσα Κύπρ. Γιατί κλαίτε; τί 'ναι τὸ αἴτιος; Σμύρν.

2) Νόσος ἐπιδημική, ίδια ἡ γρίπη ἡ καταρροή τις Κύπρ. : "Ἐπηγασέν με τὸ αἴτιον. "Αλλαξεν ἡ φωνή σου τοῖαι 'εν-νὰ σὲ πκάση τὸ αἴτιον. **3)** Είδος ἐξανθήματος κατὰ τὸ πρόσωπον καὶ ἀλλαχοῦ τῆς κεφαλῆς τῶν βρεφῶν, είδος ἔρπητος Θράκ. (Μάδυτ.) 'Η σημασία πιθανῶς παλαιά. Πβ. 'Επιστολ. Σωκρ. 7,14 «τὸ συνεστηκός αἴτιον» morbus grassans. Ιδ. καὶ Θησαυρ. ἐν λ.

αἰτιος ἐπίθ. λόγ. κοιν. καὶ Πόντ. (Οἰν. Σάντ.)

Τὸ ἀρχ. ἐπίθ. αἴτιος.

1) Ο παρέχων τὴν αἰτίαν, τὴν ἀφορμήν, τὸν λόγον, συνήθως κακοῦ τινος λόγ. κοιν. καὶ Πόντ. (Οἰν. Σάντ.): "Ἄς δημεται δ αἴτιος. Σὺ είσαι δ αἴτιος τοῦ κακοῦ κοιν. Μή μοῦ παραμορφίζεσαι, γιατί ἐσύ 'σ' δ πρῶτος αἴτιος Κρήτ. Γίνονται αἴτιες νὰ μὴ παντρεύγονται οἱ ἄτθρωποι νεοί Κάλυμν. **2)** Ο αἴτιος τοῦ συμποσίου, δ ἀμφιτρύων Κρήτ.: Φρ. Εἰς ὑγεία καὶ τῶν αἴτιων ἡ μόνον Καὶ τῶν αἴτιων (χαρακτησμὸς τοῦ πίνοντος ὑπὲρ ὑγείας τῶν αἰτίων τοῦ συμποσίου, π. χ. τῶν γονέων κατὰ τὴν βάπτισιν).

αἰτουλας δ, "Ανδρ. αἴτ'λας "Ανδρ. (Κόρθ.)

Πιθανῶς ἐκ τοῦ ἀρχ. ἐπιθ. αἴτιον. Ιδ. ΜΣτεφανίδ. ἐν Αθηνᾷ 28 (1916) Λεξικογρ. Αρχ. 81.

Τὸ ζῶν μουστέλλα ἡ ἀγρία (mustella vulgaris) ἀρπακτικὸν τοῦ γένους τῶν ἵκτιδων (ἀρχ. γαλῶν), δρμητικὸν καὶ θυμοειδὲς (αἴθων). [**]

αἴφνης ἐπίρρ. λόγ. κοιν.

Τὸ ἀρχ. ἐπίρρ. αἴφνης.

'Απροσδοκήτως, ἀπροόπτως, ἀνέλπιστως. Συνών. ἄξαφνα, ξαφνικά, ξάφνον.

αἴφνιδιασμὸς δ, λόγ. κοιν.

Τὸ μεσ. ούσ. αἴφνιδιασμός.

1) Αἴφνιδία εἰσβολή, εἰσόρμησις, ἐπίθεσις τῶν ἔχθρων.

2) Πᾶσα αἴφνιδία, ἀπροσδοκήτως, ἀνέλπιστος ἐμφάνισις ἡ πρᾶξις.

αἰχμαλωσία ἡ, λόγ. κοιν. ἀμαλονοσία Πελοπν. (Λακων.)

Τὸ ἀρχ. ούσ. αἰχμαλωσία. Διὰ τὸν τύπ. ἀμαλονοσία πβ. ἀμαλωσὶα τοῦ 15ον αἰῶνος ἐν Les cinq livres de la loi 331 (ἔκδ. Hesseling).

Τὸ νὰ είναι τις αἰχμάλωτος λόγ. κοιν.: Φρ. Ἀμαλονοία μου! (σχετλιαστική ἀναφώνησις) Λακων. Συνών. φρ. νοστυχία μου!

αἰχμαλωτίζω λόγ. κοιν. ἀγμαλοντίν-νον Λυκ. (Λιβύσσος.)

Τὸ ἀρχ. αἰχμαλωτίζω.

1) Συλλαμβάνω τινὰ αἰχμάλωτον, ζωγρῶ λέγ. κοιν.: Τὸν αἰχμαλωτίσανε 'ς τὸν πόλεμο σύνηθ. Αἰχμαλωτίσηκε τὸ δεῖνα μέρος σύνηθ. || Ἄσμ.

"Ολοὶ ἔξεμεθίσανε | καὶ 'ς τὴ φυγὴ τὸ βάλανε,
πολλοὶ αἰχμαλωτίσησαν

Μάν. 2) Οἰκειοποιοῦμαι, ἀρπάζω Λυκ. (Λιβύσσος.): Κ' ἡγύριψαν ἀφονδηῆ μὲν τὸν παραμικὸν αἴτιον νὰ χαλάσονταν τοὺς φαγάδους καὶ ν' ἀγμαλοντίσονταν τὰ πράματά τονν.

αἰχμάλωτος ἐπίθ. λόγ. κοιν. καὶ Πόντ. (Κερασ. Τραπ. κ. ἀ.) αἰγμάλωτος Πόντ. (Κερασ.) ἀχμάλωτος Πάρ. ἀχμάλοντος Λῆμν. ἀγμάλωτος Καππ. (Σινασσ.)

Τὸ ἀρχ. ἐπίθ. αἰχμάλωτος.

1) Ὁ ἐν πολέμῳ αἰχμαλωτισθεὶς καὶ ἀπαγχθεὶς ἔνθ' ἀν.: Τὸν ἔχοντα αἰχμάλωτο κοιν. || Ἄσμ.

"Ἄδει τὰ βασιλεῖα τὸς αἰχμάλωτον δὲ βλάφτοντα (ἀδέι = συνήθεια) Κρήτ.

'Σ τὸ Θεό σ', 'ς τὸ Θεό σ', αἰχμάλωτε, τὰ γονικά σ' ἀπόθεν; Τραπ. β) Μεταφ. δ ἀφωσιωμένος ἢ ὑποχρεωμένος εἰς τινὰ καὶ τρόπον τινὰ ἔξ αὐτοῦ ἔξαρτώμενος, δὲ ἄνευ ἴδιας θελήσεως. 2) Δυστυχής, ταλαιπωρος (διότι ἡ αἰχμάλωσία είναι συχνότατα δυστυχία. Ίδ. ΓΧατζίδ. Ἀκαδ. Ἀναγν. 3,207) Πόντ. (Τραπ. κ. ἀ.): Γιασίδ' καὶ αἰχμάλωτον ἐγένετον (κατέστη δυστυχέστατος. γιασίδ' Τουρκ. συνών. τοῦ αἰχμάλωτος) Τραπ. Αἰχμάλωτος νὰ γίνεσαι! (ἀρὰ) αὐτόθ.

3) Ὁρφανός Πόντ. 4) Θωπευτικῶς ἢ σχετλιαστικῶς, καημένος Καππ. (Σινασσ.): Τὸ ἀγμάλωτο, τί ἔξυπνο παιδίν ἔν! Τὸ ἀγμάλωτο ποίκε ἔνα κακὸ δργο.

αἰώνας ὁ, κοιν. ἀναιώνας Θεσσ.

'Εκ τοῦ ἀρχ. οὐσ. αἰών. Διὰ τὸ ν τοῦ ἀναιώνας πβ. ΓΧατζίδ. MNE 2,411 καὶ 491.

1) Η διάρκεια τῆς ζωῆς πολλαχ.: Αὔτὸ ποῦ λές τῷρα δὴ ὅτε τὸ εἶδα οὔτε τὸ ἄκοντα εἰς τὸν αἰώνα μου Κεφαλλ. κ. ἀ. "Ἐτοι ἀδρωπον 'ἐν εἶδα 'ς τὸν αἰώνα μου Κύπρ. || Ἄσμ.

Πέ το πουλλί μ', ἀν ἀγαπᾶς, τὸ νοῦ μου νὰ φυλάξω καὶ 'ς τὸν αἰώνα μου ποτὲ ἀλλοῦ νὰ μὴν κοιτάξω Ιων. (Κρήτ.)

Ποῦ νά 'βρω μίαν κόλλαν χαρτίν νὰ γράψω μίαν εἰκόναν νὰ διδύβκω νὰ τὴν προσκυνῶ οὐλ-λον ζωήν, αἰώναν Κύπρ. "Ηδη παρ' Όμ. P 302 «μινυνθάδιος δέ οἱ αἰών ἔπλετο». Πβ. ζωή. 2) Αορίστως, πολὺς χρόνος κοιν.: "Ἐναν αἰώνα θέλει νὰ κάμη μιὰ δουλειὰ κοιν. "Α δὸ στοχάζουμον δῶς είναι κακό, ποτὲ εἰς τὸν αἰώνα δὲ δόκανα Νάξ. (Ἀπύρανθ.) || Φρ. 'Σ τὸν αἰώνα (οὐδέποτε) πολλαχ. || Ἄσμ.

"Οπον σὲ πάρῃ δὲ γερνῆ ποτὲ εἰς τὸν αἰώνα Νίσυρ. 3) Χρονικὴ περίοδος, ἐποχή: Τί ἔχομε νὰ ἰδοῦμε 'ς τὸν αἰώνα μας! "Ολα ἀκρίβναν, γιατὶ ζοῦμε σὲ κακὸν αἰώνα.

αἰώνια ἐπίρρ. κοιν. ἀναιώνια σύνηθ. ἀναιώνια Θεσσ. Στερελλ. (Αίτωλ.) ἀναιγώνιο Θράκη. (Σάκκ.)

'Εκ τοῦ ἐπιθ. αἰώνιος.

Αἰωνίως, διαρκῶς, πάντοτε ἔνθ' ἀν.: Αἰωνία τέτοιος θά 'σαι κοιν. ἀναιγώνιο τυραγνεύεμαι; Σάκκ. Συνών. αἰωνίως.

αἰώνιος ἐπίθ. κοιν. καὶ Πόντ. (Άμισ.) ναιώνιος Κρήτ. (Βάμ.) ἀναιώνιος Ανδρ. Κέρκη. ἀναιώνιος Εῦβ. (Αύλωνάρ. Κονίστρ. κ. ἀ.) Ήπ. Θήρ. Κέρκη. Πελοπν. (Αἴγ. Βυτίν. Δημητσάν. Καλάβρυτ. Λακων. Λάστ.) Τσακων. ἀναιώνιονς Θεσσ. Σάμη. Στερελλ. (Αίτωλ. Εύρυταν.) κ. ἀ.

Τὸ ἀρχ. ἐπίθ. αἰώνιος. Τὸ ἀναιώνιος ἐκ παρασυγχετισμοῦ πρὸς τὰ ἐκ τοῦ στερητ. ἀν- σύνθετα ὥσει στεργήσεως σημαντικόν. Ίδ. ΓΧατζίδ. ἐν Ἀθηνᾷ 28 (1916) Λεξικογρ. Ἀρχ. 22.

1) Ο ἀεὶ ὑπάρχων, διαρκῆς κοιν.: Πρᾶμα - ροῦχο - σπίτι αἰώνιο κοιν. ἀναιώνια πράματα αὐτὰ τὰ ἡληνικὰ ὅθι βρίσκονται Αίτωλ. Εἶναι ἀναιώνιος, δὲν πεθαίνει ποτὲς Κέρκη. "Ο πλάτανος είναι ἀναιώνιο δέντρο αὐτόθ. Ὁπου βάλω τὸ χέρι μου γίνεται χτήριο ἀναιώνιο αὐτόθ. || Φρ. Αἰωνία τοῦ ἡ μνήμη! (ἀπὸ τῆς ἐκκλησιαστικῆς εὐχῆς «αἰωνία αὐτοῦ ἡ μνήμη!» ἐπὶ τοῦ ἀποθανόντος καὶ καθόλου ἐπὶ παντὸς ἐκλιπόντος) κοιν.: Οὓς τῶν αἰωνίων (αἰωνίων) Άμισ. Πίσσα ναιώνια! (χαρακτηριστικὸν τοῦ ἔχοντος λίαν μελανὸν χρῶμα) Κρήτ. Συνών. παντοτινός. 2) Τὸ θηλ. αἰωνία ούσ., ζωὴ Σῦρ.: Ἡπέρασε δῆλη τοῦ τὴν αἰωνία.

αἰωνίως ἐπίρρ. λόγ. κοιν. ναιωνίως Σύμ. ιονίων Μακεδ.

Τὸ μεταγν. ἐπίρρ. αἰώνιως.

'Εσαιέ, διαρκῶς, πάντοτε ἔνθ' ἀν.: Αἰωνίως θὰ είμαι σκλάβος σου κοιν. Ἐνθὰ τὸ κάμω ναιωνίως μου ζ-ζωῆς (ἐν δσφ ζῶ) Σύμ. Θὰ τὴν θυμοῦμι ιονίων Μακεδ. Συνών. αἰώνια.

ἀκαβάλλητος ἐπίθ. Λεξ. Ἐλευθερούδ.

'Εκ τοῦ στερητ. ἀ- καὶ τοῦ ἐπιθ. καβαλλήτης < καβαλλίκητος.

"Ἐνεργ. ἐκεῖνος δ ὅποιος δὲν ἵππευσε. Παθ. ἐκεῖνος ἐπὶ τοῦ ὅποιου δὲν ἐκαβάλλησε, δὲν ἐπέβη τις.

Πβ. καβαλλίκητος.

ἀκαβαλλίκηντος ἐπίθ. κοιν.

'Εκ τοῦ στερητ. ἀ- καὶ τοῦ ἐπιθ. καβαλλίκητος < καβαλλίκητος.

"Ἐκεῖνος τὸν ὅποιον δὲν ἵππευσε τις, ἐπὶ ἵππου, ἡμιόνου καὶ ὄνου: "Αλογο-μουλάρι ἀκαβαλλίκηντο κοιν.

Πβ. καβαλλίκητος.

ἀκαβούρδιστος ἐπίθ. κοιν. ἀκαβούρδιστος Μεγίστ. ἀκαβούρδιστος πολλαχ.

'Εκ τοῦ στερητ. ἀ- καὶ τοῦ ἐπιθ. καβούρδιστος < καβούρδιστος.

"Ο μὴ πεφρυγμένος, ἀφρυκτος κοιν.: Καφές ἀκαβούρδιστος πολλαχ. Συνών. ωμός.

ἀκαβούρδευτος ἐπίθ. Πόντ. (Τραπ. Χαλδ.) ἀγαβούρδευτος Πόντ. (Κερασ. Σάντ. Χαλδ.)

'Εκ τοῦ στερητ. ἀ- καὶ τοῦ ἐπιθ. καβούρδευτος < καβούρδευτος, παρ' δ καὶ γαβούρδευτος.

"Ακαβούρδευτος, δ ἰδ.

